

Sprawozdanie z I Kongresu Teologii Praktycznej *Polska krajem misyjnym?*

Warszawa, 19–21 września 2016

W dniach 19–21 września 2016 r. w gmachu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbył się I Kongres Teologii Praktycznej pt. *Polska krajem misyjnym? 1050 lat po przyjęciu chrześcijaństwa* (informacje o programie Kongresu i prelegentach można znaleźć na stronie: [http://kongre-
stp.uksw.edu.pl/](http://kongre-
stp.uksw.edu.pl/)). Okazją do refleksji nad kondycją polskiego Kościoła i realizowanego duszpasterstwa była przypadająca w 2016 r. 1050. rocznica Chrztu Polski. Jak podkreślali organizatorzy (Polskie Stowarzyszenie Pastoralistów, Stowarzyszenie Katechetyków Polskich i Stowarzyszenie Homiletów Polskich), przygotowania do Kongresu trwały dwa lata. W obradach wzięli udział przedstawiciele środowiska polskich teologów: pastoralistów, katechetyków i homiletów. Należy ubolewać, że nie włączyli się liturgiści.

Temat obrad sformułowany w formie pytania „Polska krajem misyjnym?” nawiązywał do tej książki opublikowanej w 1943 r. we Francji pt. *Czy Francja jest krajem misyjnym? (France, pays de mission?)*. Autorami książki byli dwaj kapelani młodzieżowej organizacji robotniczej (JOC) – Henri Godin i Yvan Daniel. Autorzy postawili odważną tezę, że dechrystianizacja objęła znaczną część wiernych Kościoła we Francji. Chodziło głównie o środowiska robotnicze i przeważającą część ludności miejskiej. Przyczyny takiego stanu rzeczy upatrywali w ignorowaniu przez Kościół przemian społecznych i trwaniu przy tradycyjnym modelu funkcjonowania duszpasterstwa, w tym parafii. Według nich Kościół musi wyjść z utartych form duszpasterstwa. Do tego potrzebni są kapłani, którzy znaleźliby się w środowisku pracy. W ten sposób zrodziła się idea księży robotników. Należy podkreślić, że książka była we Francji wielokrotnie wznawiana, m.in. w roku 2014!

Trzydniowe spotkania kongresowe przebiegały według paradygmatu kard. Josefa Cardijna. Jego istotę wyraża triada: widzieć, ocenić, działać (*voir, juger, agir*). Należy podkreślić, że paradygmat zyskał akceptację papieża Jana XXIII w encyklice *Mater et Magistra* (nr 236). Według kard. J. Cardijna trzeba najpierw rozpoznać analizowane zjawisko, następnie dokonać jego oceny w świetle

kryteriów teologicznych, aby w końcu wyprowadzić wnioski pastoralne dla aktualnej działalności Kościoła.

Zgodnie z tymi założeniami w pierwszym dniu obrad (widzieć) zostały wygłoszone w ramach sesji plenarnych następujące referaty: „Od świętego gaju do winnicy Pańskiej... Działalność misyjna i duszpasterska na etapie zaszczenia chrześcijaństwa w Polsce i na Pomorzu (X–XIII wiek)” – prof. dr hab. Stanisław Rosik, „«Kościół przyniósł Polsce Chrystusa» (św. Jan Paweł II). Rola kaznodziejstwa w chrystianizacji Polski” – ks. prof. dr hab. Kazimierz Panuś, „Pomiędzy katechezą w parafii a szkolnym nauczaniem religii. Z historii katechizacji dzieci i młodzieży w Polsce (XVI–XX wiek)” – bp prof. UKSW dr hab. Wojciech Osiał i „W poszukiwaniu drogi. Między dziś i jutro Kościoła w Polsce” – ks. prof. dr hab. Adam Przybecki.

Obrady drugiego dnia (oceniać) rozpoczęły się od sesji plenarnej, w czasie której wykład nt. „Nasz kraj misyjny między «dziś» i «jutro»” wygłosił o. prof. dr hab. Andrzej Potocki OP. Następnie uczestnicy według własnych preferencji mogli wziąć udział w jednej z czterech sesji tematycznych dotyczących duszpasterstwa: dzieci, młodzieży, dorosłych lub starszych i chorych. W trakcie trwania spotkań tych grup były przewidziane referaty i czas na dyskusję.

W trzecim dniu obrad (działać) wykłady w ramach sesji plenarnej wygłoszili: ks. prof. UKSW dr hab. Tomasz Wielebski – „Nawrócenie pastoralne i duszpasterstwo misyjne w Polsce...” i bp prof. KUL dr hab. Wiesław Śmigiel – „Planowanie duszpasterskie w kontekście współczesnych wyzwań”. Były także sprawozdania z sesji tematycznych.

Każdego dnia w kościele pokamedulskim w Lasku Bielańskim, sąsiadującym z kampusem UKSW przy ul. Dewajtis, była sprawowana msza św. W drugim dniu obrad odbyły się walne zebrania Polskiego Stowarzyszenia Pastoralistów, Stowarzyszenia Katechetyków Polskich i Stowarzyszenia Homiletów Polskich, połączone m.in. z wyborami nowych władz.

Należy z uznaniem podkreślić trud organizacyjny i fakt, że po raz pierwszy doszło do wspólnych refleksji i debat wykładowców różnych przedmiotów pastoralnych: pastoralistów, katechetyków i homiletów. Szkoda, co warto raz jeszcze podkreślić, że zabrakło liturgistów. To niewątpliwie *novum* i według zapowiedzi organizatorów planowane są następne kongresy. Jak zawsze przy tego typu wydarzeniach – ważne są nie tylko oficjalne obrady, ale także rozmowy w kuluarach, szansa wzajemnego poznania się uczestników, międzypokoleniowa wymiana doświadczeń i integracja środowiska.

Kongres miał być okazją do zdiagnozowania i wytyczenia kierunków pracy duszpasterskiej po obchodach jubileuszu Chrztu Polski oraz Światowych Dniach Młodzieży. Czy spełnił oczekiwania? Trudno jednoznacznie ocenić. Zapewne różne będą także oceny poszczególnych uczestników. W moim odczuciu zabrakło bardziej dogłębnych analiz i odważnego stawiania pytań o kondycję Kościoła w Polsce. Wielu prelegentów powtarzało znane już treści z nauczania

Kościola czy dostępnych publikacji i takie wypowiedzi nie wniosły nic nowego. To nie jest dobry prognostyk na przyszłość dla duszpasterstwa w Polsce. Może bowiem oznaczać, że Kościół w Polsce jest wciąż zagubiony i nie potrafi odnaleźć swojego miejsca w nowej sytuacji społeczno-kulturowej naszej Ojczyzny, jak pisał przed laty ks. prof. Roman Rogowski z Wrocławia.

Nadmieniłem, że książka *Czy Francja jest krajem misyjnym?* była wielokrotnie wznawiana m.in. z racji odważnych diagnoz. Niestety nie można tego powiedzieć o I Kongresie Teologii Praktycznej, chociaż tytuł brzmiał podobnie: „Polska krajem misyjnym?”.

ks. Bogdan Giemza SDS